

Directorate of Distance Education
Certificate Course in Sanskrit Annual Examination July, 2016
Paper - 1

(संस्कृतशिक्षा-प्रथमोभागः)

Time 3 hrs.)

(Max. Mark: 100)

(Write answers in Answer booklet only)

- I. पञ्चसु पदेषु वर्णान् पृथक्कृत्य लिखत । 5x1=5
 (१) यथा - बिडालः = ब् + इ + ड् + आ + ल् + अः
 (क) महिषः (ख) वानरः (ग) नकुलः (घ) शशकः
 (ङ) कोकिलः (च) शारिका (छ) प्राचार्यः
- II. यथेच्छं पञ्च सख्याः अक्षरैः लिखत । 5x1=5
 (क) १८ (ख) २४ (ग) ४४ (घ) ८९
 (ङ) ११५ (च) १७७ (छ) १८७
- III. यथायथं योजयत । 5x1=5
 (१) रामौ (अ) सन्ति ()
 (२) फलानि (आ) पठामि ()
 (३) बालकः (इ) लिखन्ति ()
 (४) ते (ई) गच्छतः ()
 (५) अहं (उ) गच्छति ()
- IV. उचितं पदं लिखत । 5x1=5
 (१) म्बकलम् (२) रूउकम् (३) वस्त्रपादम्
 (४) युक्तम् (५) स्वेकदम्
- V. बहुवचने परिवर्तयत । 10x1=10
 (१) अहं पठामि (२) तौ पठतः (३) छात्रः लिखति (४) कः अस्ति ?
 (५) तौ हसतः (६) शिशू क्रन्दतः (७) अहं जानामि (८) सः जानाति
 (९) तौ स्तः (१०) त्वं नयसि
- VI. शून्यस्थानानि पूरयत । 5x1=5
 (क) लता ? (कः, का, किम्)
 (ख) बालिके (के, कौ, काः)
 (ग) वीणा ? (का, के, काः)
 (घ) छात्राः (का, के, का) ?
 (ङ) के (छात्राः, छात्रा, छात्रे)
- VII. रिक्तस्थानं पूरयत । 5x1=5
 (क) पत्रं ----- पत्राणि ।
 (ख) व्यजनम् ----- व्यजने ।
 (ग) ----- छत्रे छत्राणि ।
 (घ) चक्रम् चक्रे ----- ।
 (ङ) ----- गृहे गृहाणि ।

(अनुवर्तते...)

- VIII. पञ्चपुष्पाणां पञ्चफलानां च नामानि लिखत । 10x1=10
- IX. पञ्चानां गृहोपकरणानां नामानि लिखत । 5x1=5
- X. पूर्ववर्तिसंख्यां लिखत । 10x1=10
(क), ९	(ख), १२	(ग), १७	
(घ), १४	(ङ), २२	(च), २८	
(छ), ३०	(ज), ३४	(झ), ६	
(ञ), ७			
- XI. परवर्तिसंख्यां लिखत । 5x1=5
(क) १०,	(ख) १३,	(ग) २६,	
(घ) २८,	(ङ) ३३,		
- XII. शून्यस्थानं पूरयत । 5x1=5
- यथा - व - नम् - वदनम्
(क) — स्तकम्	(ख) त्रि —	(ग) भूष —	
(घ) उपा —	(ङ) मु —टम्		
- XIII. पञ्च ईकारान्तस्त्रीलिङ्गपदानां नामानि लिखत । 5x1=5
- XIV. दशानाम् उकारान्तपुंलिङ्गपदानां नामानि लिखत । 10x1=10
- XV. उचितं पदं चिनुत । 5x1=5
- (१) वेणी (एषः - एषा)
 - (२) अश्वः (एषा - एषः)
 - (३) कन्या (एषा - एषः)
 - (४) छत्रम् (एतत् - एषः)
 - (५) मित्रम् (एषः - एतत्)
- XVI. 'अहम्' इति पदं प्रयुज्य पञ्च वाक्यानि लिखत । 5x1=5

000

Directorate of Distance Education
Certificate Course in Sanskrit Annual Examination July, 2016
Paper - 2

(संस्कृतशिक्षा -द्वितीयोभागः)

Time 3 hrs.)

(Max. Mark: 100)

(Write answers in Answer booklet only)

- I. अधोनिर्दिष्टश्लोकयोः आकारान्तस्त्रीलिङ्गशब्दान् रेखाङ्कितान् कुरुत ।** **5x2=10**
- (१) अपर्णा पार्वती दुर्गा मृडानी चण्डिकाऽम्बिका ।
 आर्या दाक्षायणी चैव गिरिजा मेनकात्मजा ॥
- (२) अयोध्या मथुरा माया काशी काञ्ची अवन्तिका ।
 पुरी द्वारावती चेति सप्तैताः मोक्षदायिकाः ॥
- II. यथायथं योजयत ।** **5x2=10**
- (१) एताः (क) बालकाः ()
 (२) एषा (ख) पेटिकाम् ()
 (३) ते (ग) लेखिकाः ()
 (ङ) तां (घ) शिशवः ()
 (च) एते (ड) चटका ()
- III. वाक्यानि लोट्लकारे लिखन्तु ।** **10x1=10**
- (१) त्वं पठसि । त्वं ————— ।
 (२) भक्तः नमति । भक्तः ————— ।
 (३) रमा वदति । रमा ————— ।
 (४) बालकः क्रीडति । बालकः ————— ।
 (५) गीता पश्यति । गीता ————— ।
 (६) बालाः धावन्ति । बालाः ————— ।
 (७) अहं पठामि । अहं ————— ।
 (८) बालकौ चलतः । बालकौ ————— ।
 (९) जनाः इच्छन्ति । जनाः ————— ।
 (१०) आवां पठावः । आवां ————— ।
- IV. अधोलिखितानि क्रियापदानि बहुवचने लिखत ।** **10x1=10**
- (१) गच्छति (२) नमति (३) गास्यति
 (४) अपठत् (५) नेष्यति (६) स्थास्यति
 (७) अगर्जत् (८) करिष्यति (९) अभवत्
 (१०) अपश्यत्
- V. भविष्यत्कालिकरूपाणि लिखत ।** **10x1=10**
- (१) पतति (२) पठति (३) नमति (४) फलति
 (५) करोति (६) पश्यति (७) पृच्छति (८) पीडयति
 (९) रक्षति (१०) स्मरति

(अनुवर्तते...)

VI. यथेच्छं पञ्चानां प्रश्नानाम् उत्तरं लिखत ।

5x2=10

- (१) जतुका किं करोति ।
- (२) टर् टर् का करोति ।
- (३) नायिका कथं नृत्यति ?
- (४) द्विपा कथं चलति ?
- (५) फट् फट् शब्दं का करोति ।
- (६) राम राम शब्दं का करोति ।

VII. उदाहरणानुरूपं पूरयत ।

5x2=10

उदाहरणम् - स्मरणीयम् - स्मृ + अनीयर् ।

- (क) वदनीयम् - ——— + अनीयर् ।
- (ख) करणीयम् - ——— + अनीयर् ।
- (ग) तरणीयम् - तृ + ——— ।
- (घ) भ्रमणीयम् - ——— + अनीयर् ।
- (ङ) चरणीयम् - चर् + ——— ।

VIII. सन्धिं कुरुत ।

5x2=10

- (क) पुरा + आसीत् = ——— ।
- (ख) बहु + उत्सवाः = ——— ।
- (ग) यदा + अवसरः = ——— ।
- (घ) कदा + अपि = ——— ।
- (ङ) इच्छा + अनुसारम् = ——— ।

IX. यथेच्छं पञ्च संख्याः अक्षरैः लिखत ।

5x2=10

यथा - ९ = नव

- (क) ४१ =
- (ख) ४९ =
- (ग) ८८ =
- (घ) ७३ =
- (ङ) १४ =
- (च) ९३ =
- (छ) २९ =
- (ज) ७८ =

X. धातूनां प्रयोगः लोट्लकारे कुरुत ।

5x2=10

- (क) सिंहः शीघ्रं ——— । (धाव् - लोट्)
- (ख) सैनिकाः युद्धं ——— । (कृ-लोट्)
- (ग) चौरः धनं ——— । (चुर् - लोट्)
- (घ) त्वं कुसङ्गं ——— । (त्यज् - लोट्)
- (ङ) वयं संस्कृतिं ——— । (रक्ष् - लोट्)

000